

код згідно з ЄДРПОУ 44994466 , телефон +380674113343

Звіт

м. Овруч– 2024

РЕФЕРАТ

Об'єкт дослідження: планована діяльність, лісовий фонд, ділянки суцільних санітарних рубок у межах Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДСП «Ліси України», а також суміжні ділянки (природні оселища (біотопи)), рідкісні та зникаючі види флори та фауни.

Предмет дослідження: наявність та сучасний стан рослинного та тваринного світу, локалізованого у межах ділянок планованої діяльності (суцільних санітарних рубок), які рідкісними та зникаючими та віднесені до Червоної книги України та інших міжнародних конвенцій, а також типи оселищ і середовища існування диких тварин.

Мета роботи: провести дослідження компонентів середовища, оцінити наявність та стан зникаючих видів рослин та тварин до проведення планованої діяльності у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство».

Методи дослідження: науково-дослідні роботи включали камеральні та польові дослідження. Камеральні роботи: аналіз матеріалів лісовпорядкування, картографічних матеріалів; ГІС-баз даних ДАЛРУ; лісових генетичних ресурсів EUFGIS; інших планово-картографічних матеріалів та наукових публікацій; електронних та інтернет-ресурсів. Дослідження фітоценозів проведено із використанням основних методів лісової таксації. Застосовано також рекогносцирувальні візуальні спостереження та дослідження, опитування працівників лісгосподарського підприємства та населення з метою ідентифікації рідкісних та зникаючих видів флори та фауни. У звіті використано Проект організації розвитку підприємства, плани лісонасаджень, таксаційні описи, матеріали поділянкових обстежень.

Зміст

1. Характеристика планованої діяльності Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України».....	4
2. Програма і методика досліджень.....	9
3. Оцінювання впливу планованої діяльності на об'єкти природно-заповідного фонду.....	11
4. Розташування лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» у системі регіональної та національної екологічної мережі.....	15
5. Розташування лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» у системі Смарагдової мережі (Emerald network).....	18
6. Природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню- типи оселищ з додатку 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції (далі – природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції).....	21
7. Види флори та фауни у межах Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство», які підлягають охороні та збереженню відповідно до списку Червоної книги України, видів із додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції №6 (1998) даної Конвенції.....	34
8. Моніторинг стану ґрунтового покриву репрезентативних виділів після проведення планованої діяльності у Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України».....	41
Висновки та рекомендації.....	43
Додатки.....	49

1. Характеристика планованої діяльності Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України»

Наприкінці 2022 року ДП «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» було реорганізоване у Філію «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого підприємства «Ліси України» (наказ Державного агентства лісових ресурсів України № 821 від 28.10.2022р.) (Додаток А).

Планована діяльність Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» передбачає проведення суцільних санітарних рубок у межах лісового фонду підприємства. Використання лісових ресурсів здійснюється на території лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», яке включає 9 структурних підрозділів Прилуцьке, Бережестське, Піщаницьке (Коптівщинське), Овруцьке, Гладковицьке, Ігнатпільське, Виступовецьке (Борутинське), Ситовецьке, Журбенське лісництва.

Лісові масиви розташовані в межах Коростенського адміністративного району Житомирської області. Площа Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» складає 82 341,2 га.

Планованою діяльністю передбачено проведення суцільних санітарних рубок у відповідності до Актів лісопатологічного обстеження у межах наступних лісництв: Бережестського лісництва, Виступовицьке лісництва, Гладковицького лісництва, Журбенського лісництва, Ігнатпільського лісництва, Овруцького лісництва, Ситовецького лісництва.

Планована діяльність повинна здійснюватися відповідно до: Санітарних правил в лісах України, затверджених Постановою КМ України від 27 липня 1995 р. № 555, щодо збереження біорізноманіття, розробки в першу чергу пошкоджених та всихаючих насаджень. На ділянки складаються карти

технологічного процесу розробки лісосік із врахуванням вимог Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про рослинний світ».

Рис. 1 Загальний вигляд пошкоджених насаджень у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України

Рис 2. Всихаючі та розладнані насадження у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

Висновки до розділу.

Планована діяльність Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» передбачає проведення суцільних санітарних рубок у межах лісового фонду підприємства. Використання лісових ресурсів здійснюється на території лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», яке включає 9 структурних підрозділів Прилуцьке, Бережестське, Піщаницьке (Коптівщинське), Овруцьке, Гладковицьке, Ігнатпільське, Виступовецьке (Борутинське), Ситовецьке, Журбенське лісництва.

Планованою діяльністю передбачено проведення суцільних санітарних рубок загиблих насаджень у відповідності до Актів лісопатологічного

обстеження у межах: Бережестського лісництва, Виступовицьке лісництва, Гладковицького лісництва, Журбенського лісництва, Ігнатпільського лісництва, Овруцького лісництва, Ситовецького лісництва.

2. Програма і методика досліджень

Дослідження лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» проведено впродовж вегетаційного періоду 2023 року. Програмою досліджень було передбачено: аналіз списків рослин та тварин, які є рідкісними і які підлягають охороні та збереженню відповідно до списку Червоної книги України та видів із додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції №6 (1998) даної Конвенції, з інших міжнародних договорів, ратифікованих Україною; аналіз матеріалів лісовпорядкування; ідентифікацію рідкісних та зникаючих видів рослин та тварин, які включені до вище зазначених списків у польових умовах; оцінювання рослинних угруповань, які занесені до Зеленої книги України; характеристику природних біотопів, які підлягають збереженню, або можуть бути віднесені до таких згідно типів оселищ з додатку 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції; оцінювання та виявлення середовищ існування, які є важливими для розмноження і міграцій тварин в умовах підприємства.

Польові та камеральні дослідження проведені доктором сільськогосподарських наук, старшим науковим співробітником Нейко Ігорем Степановичем. Під час проведення польових робіт обстежено ділянки лісового фонду де буде проведена планована діяльність. Види флори та фауни вивчали шляхом проведення як камеральних робіт (аналіз матеріалів лісовпорядкування) так і безпосереднього виконання польових робіт. Польові дослідження включали обстеження насаджень за маршрутами, які передбачали охоплення усіх ділянок планованої діяльності. Ділянки обстежено по контуру з метою оцінювання суміжних площ лісового фонду, які примикають, а також було прокладено маршрутні ходи через ділянки планованої діяльності. Оцінювання наявних рідкісних та зникаючих видів рослин здійснено шляхом візуалізації із використанням відповідного списку

рослин та визначників. Застосовували також мобільні пристрої ідентифікації видів із відповідними програмним забезпеченням (програма Seek).

З метою деталізації складу та структури фітоценозів закладали пробні площі (для вивчення деревостану (за ярусами) та чагарникового ярусу) а також площадки для оцінювання живого надґрунтового покриву (трав'янистого ярусу та дрібних чагарничків) та підросту основних деревних порід. Проективне вкриття у розрізі трав'янистих рослин визначали у відповідності до частки кожного виду із градацією 5%. Облік підросту деревних порід проводили на закладених площадках вздовж маршрутних ходів із визначенням виду, орієнтовного віку, висоти та кількості екземплярів. Дослідження основних, зникаючих та рідкісних видів фауни здійснювали за попереднім аналізом матеріалів проведених попередніх досліджень. Ідентифікацію плазунів та комах й інших представників фауни проводили візуально; птахів – візуально, за наявністю місць гніздування, слідів життєдіяльності та за співом; ссавців – візуально та за слідами життєдіяльності. Додаткова інформація отримана від працівників лісового господарства, громадськості, місцевих жителів.

3. Оцінювання впливу планованої діяльності на об'єкти природно-заповідного фонду

У межах лісового фонду Філії виділено 9 об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення. Загальна інформація щодо наявних об'єктів ПЗФ наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Загальна характеристика об'єктів природно-заповідного фонду у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство»

Найменування об'єктів природно-заповідного фонду і підстави для їх виділення	Площа, га	Місцезнаходження	Коротка характеристика та режим ведення господарської діяльності
Ботанічний заказник місцевого значення «Хмелі» Рішення Житомирського облвиконкому від 02.04.1984 р. №115	6,8	Журбенське л-во кв.56 в.4,5,6	Зарості брусниці звичайної та поширення її природним шляхом. Охорона, збереження та раціональне використання, дотримання встановленого режиму згідно з чинним законодавством і Положенням про заказник
Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення „Язвін-1”, „Язвін-2”, „Язвін-3” Рішення Житомирського облвиконкому від 20.11.1967 р. №60	0,03	Ситовецьке л-во кв.22 в.6	Вікові дуби віком понад 300 років, що мають науково-історичне значення. Охорона, збереження та раціональне використання, дотримання встановленого режиму згідно з чинним законодавством
Гідрологічний заказник місцевого значення «Бережестський» Рішення 8-ї сесії обласної ради 8-го скликання	60,0	Бережестьке лісництво, кв. 27	Рідкісні та зникаючі види флори та фауни
Загальнозоологічний заказник місцевого значення «Товкачове», створений у 2009 році	629,0	Овруцьке лісництво, кв. 4, 5; Прилуцьке лісництво, кв. 70, 71, 76	Рідкісні та зникаючі види флори та фауни
Пралісова пам'ятка природи місцевого значення «Овруцька»	20,5	Овруцьке лісництво, кв. 1, вид. 18, 19, 31, 36	Старовікові лісові насадження

Пралісова пам'ятка природи місцевого значення «Бережестська»	26,0	Бережестьське лісництво, кв. 65, вид. 20	Старовікові лісові насадження
Дендрологічний парк місцевого значення «Гладковицький» Рішення Житомирського облвиконкому від 31.03.1964 р. №149	4,0	Гладковицьке лісництво, кв. 38, вид. 47	Представлено 73 види деревних та чагарникових порід

У межах лісового фонду виділено: ботанічний заказник місцевого значення «Хмелі» (Журбенське л-во, кв.56 вид. 4,5,6); ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Язвін-1», «Язвін-2», «Язвін-3» (Ситовецьке л-во, кв.22 вид. 6); гідрологічний заказник місцевого значення «Бережестський» (Бережестьське лісництво, кв. 27); загальнозоологічний заказник місцевого значення «Товкачове» (Овруцьке лісництво, кв. 4, 5; Прилуцьке лісництво, кв. 70, 71, 76); загальнозоологічний заказник місцевого значення «Товкачове» (Овруцьке лісництво, кв. 4, 5; Прилуцьке лісництво, кв. 70, 71, 76); пралісова пам'ятка природи місцевого значення «Овруцька» (Овруцьке лісництво, кв. 1, вид. 18, 19, 31, 36); пралісова пам'ятка природи місцевого значення «Бережестська» (Бережестьське лісництво, кв. 65, вид. 20); дендрологічний парк місцевого значення «Гладковицький» (Гладковицьке лісництво, кв. 38, вид. 47).

Більшість ділянок планованої діяльності знаходяться на значній віддалі від об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). За результатами проведених досліджень території, що охороняються згідно з Конвенцією про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарською Конвенцією) у межах лісового фонду відсутні (<http://pzf.menr.gov.ua>). Біосферні резервати ЮНЕСКО у межах лісового фонду Філія «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» створені не були (<https://whc.unesco.org/>).

Перелік ділянок, які є потенційними для віднесення їх до пралісів, квазіпралісів та природних лісів і потребують натурного обстеження за

прийнятою методикою: Борутинське лісництво - кв. ____ вид. ____ - ____ га; вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, в. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га.; Виступовицьке лісництво - кв. ____ вид. 9 ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га. Всього по спецлісгоспу - ____ га.

Висновки до розділу.

Більшість ділянок планованої діяльності знаходяться на значній віддалі від об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). За результатами проведених досліджень території, що охороняються згідно з Конвенцією про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарською Конвенцією) у межах лісового фонду відсутні (<http://pzf.menr.gov.ua>). Біосферні резервати ЮНЕСКО у межах лісового фонду Філія «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» створені не були (<https://whc.unesco.org/>).

Перелік ділянок, які є потенційними для віднесення їх до пралісів, квазіпралісів та природних лісів і потребують натурного обстеження за прийнятою методикою: Борутинське лісництво - кв. ____ вид. ____ - ____ га; вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га;

кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, в. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га.; Виступовицьке лісництво - кв. ____ вид. 9 ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га. Всього по спецлісгоспу - ____ га.

Планована діяльність не буде здійснюватися у лісових насадженнях, які потенційно можуть належати до пралісів, квазіпралісів та природних лісів. Суцільна санітарна рубка буде проведена на одній ділянці у Виступовицькому лісництві, яка потенційно може належати до пралісів, квазіпралісів та природних лісів. Поряд із цим зазначене насадження не відповідає критеріям за площею (площа повинна складати не менше 20,0 га при існуючій площі виділу – 1,7 га).

4. Розташування лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» у системі регіональної та національної екологічної мережі

Екологічна мережа включає центри біорізноманіття (екологічні ядра) та сполучні території – екологічні коридори. На рівні держави виділено загальнодержавні об'єкти екологічної мережі та об'єкти регіонального рівня. Відповідно до статті 15 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», статті 7 Закону України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі на 2000-2015 роки» рішенням двадцять четвертої сесії Житомирської обласної ради п'ятого скликання від 11.05.10 №1080 «Про затвердження регіональної схеми екологічної мережі Житомирської області» затверджено регіональну схему екологічної мережі Житомирської області.

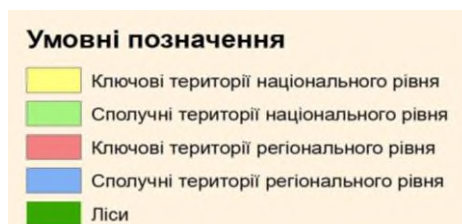
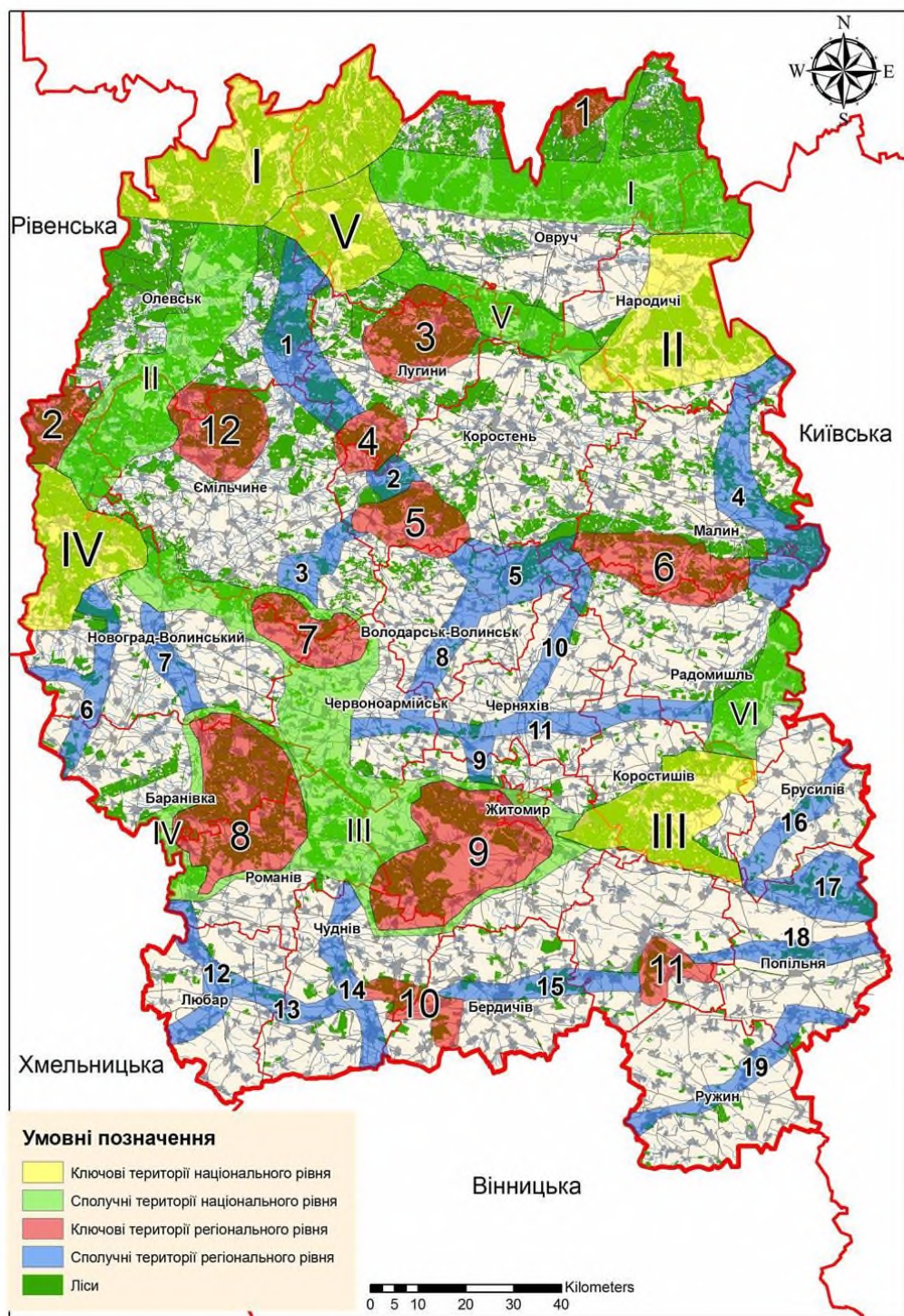

Рис. 3 Частина екологічної регіональної мережі Житомирської області у межах діяльності Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство»

Лісовий фонд підприємства входить до наступних компонентів екологічної мережі, зокрема це сполучні території національного рівня I – Убортська; та V – Словечанський кряж. Планована діяльність не матиме значного негативного впливу на компоненти екологічної мережі так як пов’язана із видаленням уже загиблих насаджень. Лісогосподарська та лісозаготівельна діяльність буде здійснюватися у межах визначених обсягів відповідно до матеріалів лісовпорядкування, наявних актів лісопатологічного обстеження, обсягів, визначених сформованими відповідними комісіями.

Висновки до розділу.

Більша частина лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» включена до наступних компонентів екологічної мережі, зокрема це сполучні території національного рівня I – Убортська; та V – Словечанський кряж. Планована діяльність не матиме значного негативного впливу на компоненти екологічної мережі так як пов’язана із видаленням уже загиблих насаджень. Лісогосподарська та лісозаготівельна діяльність буде здійснюватися у межах визначених обсягів відповідно до матеріалів лісовпорядкування, наявних актів лісопатологічного обстеження, обсягів, визначених сформованими відповідними комісіями.

5. Розташування лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» системі Смарагдової мережі (Emerald network)

Лісовий фонд підприємства входить та межує із об'єктом Смарагдової мережі «Овруцький» (Ovrutskyi UA0000090), у межах якого виділено близько 10-ти основних середовищ існування (рис. 4).

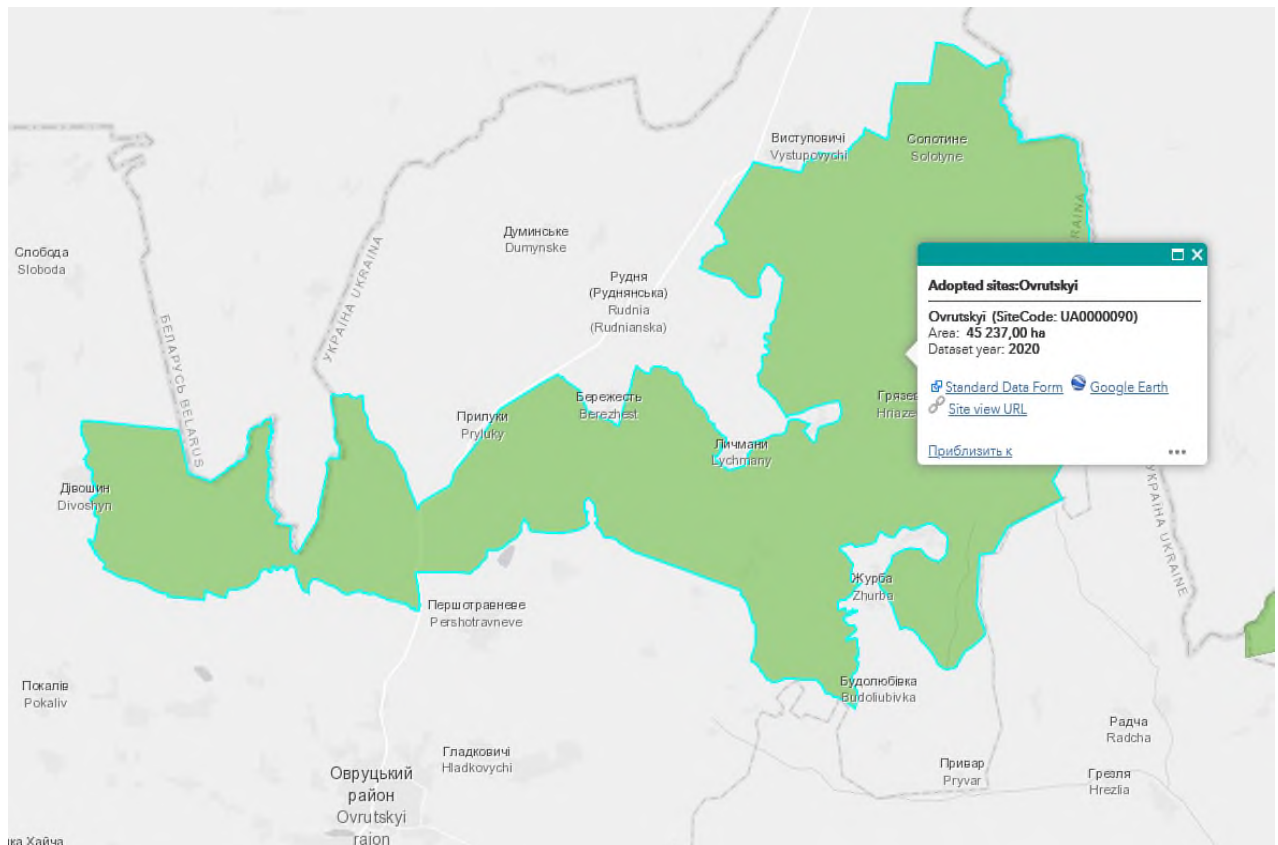

Рис. 4 Компоненти Смарагдової мережі у межах лісового фонду підприємства

Господарська діяльність не матиме суттєвого негативного впливу на об'єкт Смарагдової мережі «Овруцький» (Ovrutskyi UA0000090) так як наявні оселища та середовища існування уже є втраченими внаслідок впливу лісових пожеж та загибелі насаджень.

За проведеними дослідженнями та матеріалами лісовпорядкування потенційними до включення до Смарагдової мережі є ділянки лісового фонду загальною площею 23046,7 га. У тому числі за лісництвами: Борутинське –

3099,0, га (кв.38, 39, 40, 48, 49, 59-61, 65, 66-84), Виступовицьке – 93338,0 га (кв.14, 20, 21, 22-29, 33, 34-47, 51-65, 68, 69-105, 110, 111, 115, 116), Ситовецьке – 8038,2 га (кв. 2, 3-14, 15, 16-25, 27, 28-35, 38, 39, 40, 41, 44, 45-51, 52, 53-73, 74, 75, 76, 77-82, 83), Журбенське – 2546,0 га (кв.1-11, 12, 13-18, 19, 24, 29-32, 33, 34, 35, 36, 45), Коптівщинське – 25,5 га (кв. 28).

Таблиця 2

Території, які є потенційними для включення до Смарагдової мережі у межах підприємства

Назва лісництва	Перелік кварталів, виділів	Площа, га
Борутинське	кв.38,39, 40,48,49,59-61,65,66-84	3099,0
Виступовицьке	кв.14,20,21,22-29,33,34-47,51-65,68,69-105,110,111,115,116	9338,0
Ситовецьке	кв.2,3-14,15,16-25,27,28-35,38,39,40,41,44,45-51,52,53-73,74, 75,76,77-82,83	8038,2
Журбенське	кв.1-11,12,13-18,19,24,29-32,33,34,35,36,45	2546,0
Коптівщинське	кв.28	25,5
Разом		23046,7

Висновки до розділу.

Лісовий фонд підприємства входить та межує із об'єктом Смарагдової мережі «Овруцький» (Ovrutskyi UA0000090), у межах якого виділено близько 10-ти основних середовищ існування. Господарська діяльність не матиме суттєвого негативного впливу на об'єкт Смарагдової мережі «Овруцький» (Ovrutskyi UA0000090) так як пов'язана із видаленням уже загиблих деревостанів та втрачених середовищ існування внаслідок впливу пожеж.

Відповідно до матеріалів лісовпорядкування потенційними ділянками для включення до Смарагдової мережі є ділянки лісового фонду загальною площею 23046,7 га. У тому числі за лісництвами: Борутинське – 3099,0, га (кв.38, 39, 40, 48, 49, 59-61, 65, 66-84), Виступовицьке – 93338,0 га (кв.14, 20, 21, 22-29, 33, 34-47, 51-65, 68, 69-105, 110, 111, 115, 116), Ситовецьке – 8038,2 га (кв. 2, 3-14, 15, 16-25, 27, 28-35, 38, 39, 40, 41, 44, 45-51, 52, 53-73, 74, 75, 76,

77-82, 83), Журбенське – 2546,0 га (кв.1-11, 12, 13-18, 19, 24, 29-32, 33, 34, 35, 36, 45), Коптівщинське – 25,5 га (кв. 28). Внаслідок дії негативних чинників, головним чином лісових пожеж, втрачено насадження у частині лісових масивів Виступовицького, Журбенського та Ситовецького лісництв, які були потенційними до включення у Смарагдову мережу. На зазначених ділянках, поряд із застосуванням суцільних санітарних рубок доцільно провести заходи щодо природного відновлення втрачених насаджень.

Відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. З цих позицій, інформація про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, або про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи утилітарних цілей, є конфіденційною. До зазначеної інформації застосовується частина 8 статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та частини 9 і 18 «Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026).

6. Природні оселища (біотопи), що підлягають збереженню - типи оселищ з додатку 1 Резолюції 4 (1998) до Бернської Конвенції (далі – природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції)

У межах компонентів території лісового фонду та прилеглих ділянок ідентифіковано природні оселища (біотопи). Зокрема, це: С1 – Поверхневі непроточні води; С2 - Поверхневі течучі води; D2 Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини ; Е1 – Сухі трав'яні угруповання; Е3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; Е3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; Е5 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; F4 - Температні чагарничкові пустища; G1 - Широколистяні листопадні ліси; G3 - Хвойні ліси; Н3 - Континентальні кліфи, скелі та відслонення (табл. 3).

Таблиця 3

Різноманіття середовищ існування за переважаючими типами та підтипами у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»
(«Національний каталог біотопів України», 2018)

№ п/п	Тип середовищ існування		Підтип середовищ існування	
	Шифр	Назва	Шифр	Назва
1	C1	Поверхневі непроточні води	C1.2	Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми
			C1.222	Вільноплаваючі скупчення <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>
			C1.224 C1.3413	Вільноплаваючі колонії <i>Utricularia australis</i> та <i>Utricularia vulgaris</i>
2	C2	Поверхневі течучі води	C2.33	Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків
3	D2	Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини	D2.3	Перехідні трясовини та сплавини
4	E1	Сухі трав'яні угруповання	E1.9	Незімкнені не сердземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах

№ п/п	Тип середовищ існування		Підтип середовищ існування	
	Шифр	Назва	Шифр	Назва
5	E3	Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання	E3.4	Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки
			E3.5	Мокрі або вологі оліготрофні луки
6	E5	Узлісся та вирубки і високотравні угруповання	E.5.4	Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки
7	F4	Температні чагарничкові пустища	F4.2	Сухі пустища
8	G1	Широколистяні листопадні ліси	G1.11	Прирічкові вербові ліси
			G1.21	Прирічкові ясеневі-вільхові ліси зі змінним зволоженням
			G1.51	Березові ліси зі сфагновими мохами
			G1.8	Ацидофільні ліси з домінуванням <i>Quercus</i>
			G1.7	Термофільні листопадні ліси
			G1.A1	G1.A1 Дубово-ясеневі-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ґрунтах
9	G3	Хвойні ліси	G3.E	Заболочені хвойні ліси неморальної зони
10	H3	Континентальні кліфи, скелі та відслонення	H3.1	Кислі силікатні континентальні кліфи

Таблиця 4

Характеристика середовищ існування та їх поширення у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» («Національний каталог біотопів України», 2018)

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
C1 Поверхневі непроточні води		
C.1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми		
C1.222 Вільноплаваючі скупчення <i>Hydrocharismorsus-ranae</i>	Вільноплаваючі на поверхні угруповання Палеарктичних вод, із великою кількістю <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу <i>Magnopotami-on (Potamogetonion)</i> або <i>Hydrocharition (Stratitotion)</i>
C1.224 Вільноплаваючі колонії <i>Utricularia australis</i> та <i>Utricularia vulgaris</i>	Вільноплаваючі угруповання більш багатих на поживні речовини Палеарктичних вод з домінуванням пухирників (<i>Utricularia australis</i> , <i>Utricularia vulgaris</i>)	Включено до 3150 Природні евтрофні озера з рослинністю типу <i>Magnopotam-ion (Potamogetoni-on)</i> або

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
		Hydrochariti-on (Stratiation)
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми		
C1.3413 Зарості <i>Hottonia palustris</i> на мілководдях	Угруповання мілководних Палеарктичних водойм з домінуванням <i>Hottonia palustris</i>	
C2 Поверхневі течучі води		
C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків	Занурені і плаваючі угруповання водних рослин (еугідрофітів) Палеарктичних повільно текучих водотоків, помірно багатих на поживні речовини	Частина 3260 Водотоки від рівнинних до гірських поясів з рослинністю <i>Ranunculion fluitantis</i> (<i>Batrachion fluitantis</i>) та <i>Callitricho-Batrachion</i> (<i>Batrachion fluitantis</i>)
D2 Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини		
D2.3 Перехідні трясовини та сплавини	Частково наземні водно-болотні угіддя, зайняті торфоутворюючою рослинністю з кислими ґрунтовими водами чи (для рослинних плотів) кислими ставковими або озерними водами при основі. До цього типу оселищ належать плоти <i>Sphagnum</i> та <i>Eriophorum sp</i> (D2.38) та сплавини <i>Molinia caerulea</i> (D2.3D). Виключені з даного типу ділянки рослинності по краях водойм (C3.2), якщо сплавина рослинності не є достатньо великою, щоб вважати її окремим оселищем	7140 Перехідні трясовини та сплавини. 7150 Западини на торфових субстратах з <i>Rhynchosporion</i> (<i>Caricion fuscae</i>)
E1 Сухі трав'яні угруповання		
E1.9 Незімкнені не середземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	Незімкнені трав'яні угруповання, часто з терофітами, неморальної, бореонеморальної та субсередземноморської зон, що розвиваються на сирих безвапнякових ґрунтах, особливо на континентальних дюнах та стабільних пісках.	2330 Континентальні дюни з незімкненими угрупованнями з <i>Corynephorus</i> та <i>Agrostis</i> . 2340 Паннонські континентальні дюни.
E3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання		
E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	Вологі евтрофні та мезотрофні трав'яні угруповання та заплавні луки бореальної та неморальної зон з домінуванням злаків, комишів або <i>Scirpus sylvaticus</i>	Підтип E3.43 = 6440 Заплавні луки річкових долин <i>Cnidion dubii</i> (<i>Deschampsion cespitosae</i>)

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток І Оселищної Директиви ЄС
Е3.5 Мокрі або вологі оліготрофні луки	Трав'яні угруповання на вологих, бідних на поживні речовини, часто торф'яних ґрунтах, бореальної, неморальної та степової зон. Включає високотравні кислі угруповання з домінуванням <i>Molinia caerulea</i> та низькотравні вологі пустищні угруповання із <i>Juncus squarrosus</i> та <i>Nardus stricta</i>	Підтип Е3.51 = 6410: Молінієві луки на вапнякових, торф'яних або глинисто-мулистих ґрунтах (<i>Molinion caeruleae</i>)
Е5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання		
Е.5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки	Високотравна та папоротева рослинність неморальної та бореальної зон, у тому числі, угруповання високих трав на височинах та у горах нижче монтанного поясу. Високі трави часто домінують вздовж водотоків, на вологих луках та у затінку на узліссях	6430 Гідрофільні високотравні каймові угруповання рівнин та від монтанного до альпійського висотних поясів.
F Пустища, чагарники і тундра		
F4.2	Пустища з домінуванням видів роду <i>Rhododendron</i> на кислих підзолистих ґрунтах Альп, Піренеїв, Динарських Альп, Карпат, Балканського та Понтійського хребтів, Кавказу та Гімалайської системи, часто з <i>Vaccinium spp.</i> , іноді карликовими соснами	Входить до складу 4060 Альпійські та бореальні чагарничкові пустища
G1 Широколистяні листопадні ліси		
G1.11 Прирічкові вербові ліси	Чагарникові та деревні формації із домінуванням верб (<i>Salix spp.</i>), що межують із водотоками та зазнають періодичного затоплення, розвиваються на нещодавно відкладеному алювії. Вербові зарості особливо характерні для річок, які беруть початок у великих горських масивах. Чагарникові вербові формації також є елементом прирічкових сукцесій на рівнинах та височинах у всіх основних біомах, часто утворюючи смугу, що прилягає до водотоку. Більш високі деревні вербові формації часто формують наступний пояс у напрямку до берега у прирічковій сукцесії на рівнинах західного неморального, східного неморального та тепло-помірного гумідних лісових регіонів, та велику	3240 Альпійські ріки та їхня прибережна деревно-чагарникова рослинність з <i>Salix elaeagnos</i> . 91E0 Заплавні ліси з <i>Alnus glutinosa</i> та <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>). 92A0 Галерейні ліси з <i>Salix alba</i> та <i>Populus alba</i> . Пов'язані типи оселищ Європейські типи лісів: 12.1 Прибережні ліси.

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
	частину менш різноманітних прирічкових систем степової, середземноморської та холодно-пустельної зон. Можуть страждати від чужорідних інвазивних видів, таких як <i>Solidago canadensis</i> , <i>Aster novi-belgii</i> , <i>Aster novae-angliae</i> та <i>Impatiens glandulifera</i> .	
G1.21 Прирічкові ясеневі-вільхові ліси зі змінним зволоженням	Прирічкові ліси з <i>Fraxinus excelsior</i> та <i>Alnus glutinosa</i> , іноді <i>Alnus incana</i> , середньо-європейської та північно-іберійської низовин або водотоків височин, на ґрунтах, які періодично затоплюються щорічною повінню, але водночас добре дренованих і аерованих у межень; вони відрізняються від прирічкових вільхових лісів, що належать до одиниць G1.41 та G1.52 значною представленістю у домінуючих ярусах лісових видів, які не здатні рости на постійно заболочених ґрунтах.	Включено до 91E0 Заплавні ліси з <i>Alnus glutinosa</i> та <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>).
G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами	Ліси <i>Betula pubescens</i> на торф'яних, вологих та дуже кислих ґрунтах, що колонізують верхові болота зі зниженим торфоутворенням та кислі низинні болота бореальної, суббореальної та неморальної зон, дуже локально у лісостеповій та степовій зонах, із <i>Molinia caerulea</i> , <i>Vaccinium spp.</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Trientalis europaea</i> , <i>Eriophorum vaginatum</i> та багатьма сфагновими мохами та іншими мохоподібними. У європейській Росії ці ліси можуть також включати <i>Salix lapponum</i> , <i>Salix myrtilloides</i> та <i>Scheuchzeria palustris</i> .	91D0 Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси.
G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням <i>Quercus</i>	Ліси <i>Quercus robur</i> чи <i>Quercus petraea</i> на кислих ґрунтах	Підтипи: G1.81 та G1.84 = 9190 Старовікові ацидофільні дубові ліси з <i>Quercus robur</i> на піщаних рівнинах.
G1.A1 Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і	Атлантичні, середньоевропейські та східноєвропейські ліси з домінуванням <i>Quercus robur</i> або	Підтипи:

Типи (підтипи) середовищ існування	Характеристика	Додаток I Оселищної Директиви ЄС
мезотрофних ґрунтах	<i>Quercus petraea</i> , на евтрофних або мезотрофних ґрунтах, із зазвичай рясним і багатовидовим трав'яним та чагарниковим ярусами. Часто присутній <i>Carpinus betulus</i> . Вони утворюються за умови надто сухого клімату або на ґрунтах, надто вологих або надто сухих для бука або внаслідок лісового менеджменту, сприятливого для дуба	G1.A161 = 9170 Дубово-грабові ліси <i>Galio-Carpinetum</i> . G1.A1B, G1.A166, G1.A167 = 91G0 Паннонські ліси з <i>Quercus petraea</i> і <i>Carpinus betulus</i>
G3 Хвойні ліси		
G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони	Ліси <i>Pinus spp.</i> або <i>Picea spp.</i> , іноді змішані з <i>Betula pubescens</i> , що колонізують верхові та низинні болота у неморальній зоні. Заболочені ліси з домінуванням хвойних зустрічаються переважно у бореальній та бореонеморальній зонах, але простягаються у неморальну, лісостепову та степову зони.	91D0 Оліготрофні та мезотрофні заболочені ліси
НЗ Континентальні кліфи, скелі та відслонення		
НЗ Кислі силікатні континентальні кліфи	Сухі невапнякові континентальні кліфи. Специфічні рослинні асоціації, які займають гірські та середземноморські кліфи. Більшість підтипів належить до них. Кліфипівнічних низовин, як правило, включають фрагменти інших, менш спеціалізованих угруповань.	8220 Силікатні скелясті схили з хазмофітною рослинністю

Згідно наведених даних найбільш поширеними типами середовищ існування є E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки та G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus*. Значне поширення також мають: D2.3 Перехідні трясовини та сплавини, G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами, G1.A1 Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ґрунтах, G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони.

Характеристика рослинних угруповань та видів у розрізі типів середовищ існування наведена у таблиці 5.

Таблиця 5

Характеристика типів середовищ існування у розрізі рослинних угруповань та видів у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» («Національний каталог біотопів України», 2018)

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
C1 Поверхневі непроточні води		
C.1.2 Постійні мезотрофні озера, ставки та водойми		
C1.222 Вільноплаваючі скупчення <i>Hydrocharismorsus-ranae</i>	<i>Stratiation: Hydrocharitetum morsus-ranae</i>	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>
C1.224 Вільноплаваючі колонії <i>Utricularia australis</i> та <i>Utricularia vulgaris</i>	<i>Stratiation: Lemno-Utricularietum vulgaris, Utricularietum australis (Utricularietum neglectae)</i>	<i>Utricularia australis, Utricularia vulgaris</i>
C1.3 Постійні евтрофні озера, ставки і водойми		
C1.3413 Зарості <i>Hottonia palustris</i> на мілководдях	<i>Batrachion fluitantis, Ranunculon aquatilis частково</i>	<i>Hottonia palustris</i>
C2 Поверхневі течучі води		
C2.33 Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків	<i>Batrachion fluitantis, Nymphaeion albae, Potamogetonion</i>	<i>Siella erecta, Mentha aquatica f. submersa, Potamogeton perfoliatus, Potamogeton natans, Groenlandia densa, Batrachium trichophyllum, Batrachium fluitans, Batrachium aquatile, Callitriche stagnalis, Nymphaea alba, Myriophyllum spicatum</i>
D2 Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини		
D2.3 Перехідні трясовини та сплавини	<i>Caricion fuscae, Sphagno-Caricion canescentis</i>	<i>Eriophorum gracile, Carex chordorrhiza, Carex lasiocarpa, Carex diandra, Carex rostrata, Carex limosa, Scheuchzeria palustris, Hammarbya paludosa, Liparis loeselii, Rhynchospora alba, Rhynchospora fusca, Menyanthes trifoliata, Epilobium palustre, Pedicularis palustris, Sphagnum sp. (S. papillosum, S. angustifolium, S. subsecundum, S. fimbriatum, S.</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
		<i>riparium</i> , <i>S. cuspidatum</i>), <i>Calliergon giganteum</i> , <i>Drepanocladus revolvens</i> , <i>Scorpidium scorpioides</i> , <i>Campylium stellatum</i> , <i>Aneura pinguis</i> , <i>Ophrys insectifera</i> , <i>Orchis palustris</i> , <i>Cladium mariscus</i>
Е1 Сухі трав'яні угруповання		
Е1.9 Незімкнені не серцеземноморські сухі кислі та нейтральні трав'яні угруповання, у тому числі континентальні трав'яні угруповання на дюнах	<i>Armerion elongatae</i> , <i>Corynephorion canescentis</i> , <i>Hyperico perforati-</i> <i>Scleranthion perennis</i> , <i>Koelerion glaucae</i> , <i>Sedo albi-</i> <i>Veronicion dillenii</i> , <i>Sileno conicae</i> - <i>Cerastion semidecandri</i>	Е1.91: <i>Aira caryophyllea</i> , <i>Vulpia bromoides</i> , <i>Vulpia myuros</i> , <i>Filago arvensis</i> , <i>Filago minima</i> , <i>Filago vulgaris</i> , <i>Spergula morisonii</i> , <i>Myosotis discolor</i> , <i>Myosotis micrantha</i> , <i>Ornithopus perpusillus</i> , <i>Trifolium striatum</i> , <i>Trifolium arvense</i> , <i>Trifolium dubium</i> , <i>Trifolium campestre</i> Е1.92: <i>Agrostis capillaris</i> , <i>Agrostis vinealis</i> , <i>Poa angustifolia</i> , <i>Anthoxanthum odoratum</i> , <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Calamagrostis epigejos</i> Е1.93: <i>Corynephorus canescens</i> , <i>деколи</i> <i>Leymus arenarius</i> Е1.94: <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Spergula morisonii</i> , <i>Teesdalia nudicaulis</i> та килимки куцистих лишайників (<i>Cladonia</i> , <i>Cetraria</i>) Е1.99: <i>Corynephorus canescens</i> , <i>Koeleria glauca</i> , <i>Thymus serpyllum</i> та мох <i>Ceratodon purpureus</i>
Е3 Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання		
Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки	<i>Calthion palustris</i> , <i>Deschampsion cespitosae</i> , <i>Molinion caeruleae</i> , <i>Arrhenatherion elatioris</i> , <i>Filipendulion ulmariae</i>	Е3.42: <i>Juncus acutiflorus</i> . Е3.43: <i>Deschampsia cespitosa</i> ; <i>Cnidium dubium</i> , <i>Viola persicifolia</i> , <i>Allium angulosum</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Oenanthe silaifolia</i> , <i>Gratiola officinalis</i> , <i>Juncus atratus</i> , <i>Leucojum aestivum</i> , <i>Lythrum virgatum</i> . Е3.44: <i>Juncus effusus</i> , <i>Juncus conglomeratus</i> , <i>Juncus inflexus</i> , <i>Juncus compressus</i> , <i>Juncus tenuis</i> , <i>Carex hirta</i> , <i>Festuca arundinacea</i> , <i>Alopecurus geniculatus</i> , <i>Rumex crispus</i> , <i>Mentha longifolia</i> , <i>Mentha pulegium</i> , <i>Potentilla anserina</i> , <i>Potentilla reptans</i> , <i>Ranunculus repens</i> . Е3.46: <i>Cirsium canum</i> , <i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Festuca pratensis</i> ,

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
		<i>Deschampsia cespitosa</i> , <i>Polygonum bistorta</i> , <i>Angelica sylvestris</i> , <i>Scirpus sylvaticus</i> , <i>Caltha palustris</i> , <i>Valeriana simplicifolia</i> , <i>Ligularia bucovinensis</i> , <i>Telekia speciosa</i> .
Е3.5 Мокрі або вологі оліготрофні луки	<i>Molinion caeruleae</i> , <i>Nardo-Juncion squarrosi</i>	<i>Carex acuta</i> , <i>Juncus squarrosus</i> , <i>Ligularia bucovinensis</i> , <i>Molinia caerulea</i> , <i>Nardus stricta</i> , <i>Thesium ebracteatum</i> . E3.51: <i>Succisa pratensis</i> , <i>Allium angulosum</i> , <i>Betonica officinalis</i> , <i>Dianthus speciosus</i> , <i>Trollius europaeus</i> , <i>Galium boreale</i> , <i>Gentiana asclepiadea</i> , <i>Gentiana pneumonanthe</i> , <i>Silaum silaus</i> , <i>Selinum carvifolia</i> , <i>Inula salicina</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Laserpitium prutenicum</i> , <i>Lathyrus pannonicus</i> , <i>Tetragonolobus maritimus</i> , <i>Serratula tinctoria</i> , <i>Dactylorhiza maculata</i> . E3.52: <i>Festuca ovina</i> , <i>Gentiana pneumonanthe</i> , <i>Pedicularis sylvatica</i> , та інколи <i>Sphagnum spp.</i>
Е5 Узлісся та вирубки і високотравні угруповання		
Е.5.4 Мокрі або вологі високотравні та папоротеві узлісся і луки	<i>Aegopodion podagrariae</i> , <i>Archangelicion litoralis</i> , <i>Arunco-Petasition albae</i> , <i>Deschampsion cespitosae</i> , <i>Filipendulo-Petasition</i> , <i>Impatienti noli-tangere-Stachyion sylvaticae</i> , <i>Petasition officinalis</i> , <i>Senecionion fluviatilis</i>	E5.41: <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Urtica dioica</i> , <i>Mentha longifolia</i> , <i>Angelica sylvestris</i> , <i>Caltha palustris</i> , <i>Crepis paludosa</i> , <i>Epilobium hirsutum</i> , <i>Geranium palustre</i> E5.42: <i>Filipendula ulmaria</i> домінують, <i>Crepis paludosa</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Lythrum salicaria</i> , <i>Geranium palustre</i> E5.43: <i>Galium aparine</i> , <i>Glechoma hederacea</i> , <i>Geum urbanum</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Melandrium dioicum</i> , <i>Carduus crispus</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Lamium album</i> , <i>Alliaria petiolata</i> , <i>Lapsana communis</i> , <i>Geranium robertianum</i> , <i>Viola odorata</i> .
F Пустинища, чагарники і тундра		
F4.2 Сухі пустинища	<i>Calluno-Genistion pilosae</i> , <i>Genisto pilosae-Vaccinion</i> , <i>Koelerio-Phleion phleoidis</i> , <i>Loiseleurio procumbentis-Vaccinion</i>	<i>Vaccinium spp.</i> , <i>Calluna vulgaris</i> , <i>Arctostaphylos uva-ursi</i> , <i>Bruckenthalia spiculifolia</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Empetrum hermaphroditum</i> , <i>Genista</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
		<i>germanica</i> , <i>Genista tinctoria</i> , <i>Genistella sagittalis</i> , <i>moxu</i> <i>Pleurozium schreberi</i> , <i>Hylocomium splendens</i>
G1 Широколистяні листопадні ліси		
G1.11 Прирічкові вербові ліси	<i>Salicetea purpureae</i> , <i>Salicion albae</i>	<i>Aster novi-belgii</i> , <i>Impatiens glandulifera</i> , <i>Lycopus europaeus</i> , <i>Lysimachia vulgaris</i> , <i>Phalaroides arundinacea</i> , <i>Populus alba</i> , <i>Populus nigra</i> , <i>Salix</i> sp., <i>Urtica dioica</i>
G1.21 Прирічкові ясеневі-вільхові ліси зі змінним зволоженням	<i>Alnion incanae</i> , <i>Carpinion betuli</i>	<i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Alnus glutinosa</i> , <i>Alnus incana</i> . G1.211: <i>Carex remota</i> , <i>Carex pendula</i> , <i>Carex strigosa</i> , <i>Equisetum telmateia</i> , <i>Rumex sanguineus</i> , <i>Lysimachia nemorum</i> , <i>Cardamine amara</i> , <i>Chrysosplenium alternifolium</i> , <i>Impatiens noli-tangere</i> , <i>Ribes rubrum</i> . G1.212: <i>Ribes rubrum</i> , <i>Grossularia uva-crispa</i> , <i>Stellaria nemorum</i> , <i>Aconitum vulparia</i> , <i>Allium ursinum</i> , <i>Geum rivale</i> , <i>Athyrium filix-femina</i> , <i>Dryopteris carthusiana</i> , <i>Matteuccia struthiopteris</i> , <i>Ranunculus platanifolius</i> , <i>Urtica dioica</i> , <i>Ficaria verna</i> , <i>Primula elatior</i> , <i>Lamium galeobdolon</i> , <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Luzula sylvatica</i> . <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Crepis paludosa</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Astrantia major</i> , <i>Aruncus dioicus</i> , <i>Carex remota</i> , <i>Carex brizoides</i> , <i>Equisetum telmateia</i> .
G1.51 Березові ліси зі сфагновими мохами	<i>Betulion pubescentis</i>	<i>Betula pubescens</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Molinia caerulea</i> , <i>Sphagnum fallax</i> , <i>Sphagnum magellanicum</i> , <i>Trientalis europaea</i> , <i>Vaccinium</i> sp. <i>Salix lapponum</i> , <i>Salix myrtilloides</i> , <i>Scheuchzeria palustris</i>
G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням <i>Quercus</i>	<i>Agrostio-Quercion petraeae</i> , <i>Quercion petraeae</i>	<i>Quercus robur</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Avenella flexuosa</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Pteridium aquilinum</i> , <i>Holcus mollis</i> , <i>Maianthemum bifolium</i> , <i>Convallaria majalis</i> , <i>Hieracium sabaudum</i> , <i>Luzula pilosa</i> , <i>moxu</i> <i>Polytrichum formosum</i> , <i>Leucobryum glaucum</i>

Типи (підтипи) середовищ існування	Рослинні угруповання	Види
G1.A1 Дубово-ясеневі-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ґрунтах	<i>Carpinion betuli</i>	<i>Carpinus betulus</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Quercus petraea</i> , <i>Chamaecytisus wulffi</i> , <i>Juniperus foetidissima</i> , <i>Juniperus excelsa</i> , <i>Cotinus coggygria</i> . G1.A16: <i>Quercus cerris</i> , <i>Sorbus torminalis</i> , <i>Acer campestre</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Cornus mas</i> , <i>Ulmus minor</i> , <i>Rhamnus cathartica</i> , <i>Viola mirabilis</i> , <i>Viola alba</i> , <i>Viola suavis</i> , <i>Primula veris</i> , <i>Polygonatum hirtum</i> , <i>Polygonatum multiflorum</i> , <i>Polygonatum odoratum</i> , <i>Pulmonaria mollis</i> , <i>Chamaecytisus supinus</i> , <i>Convallaria majalis</i> , <i>Carex montana</i> , <i>Carex umbrosa</i> , <i>Carex michelii</i> , <i>Festuca heterophylla</i> , <i>Melica uniflora</i> , <i>Poa nemoralis</i> . G1.A1B: <i>Carex brizoides</i> , <i>Anemone nemorosa</i> , <i>Corydalis solida</i> , <i>Galanthus nivalis</i> , <i>Gagea spathacea</i> , <i>Gagea lutea</i> , <i>Gladiolus imbricatus</i> , <i>Erythronium dens-canis</i> , <i>Helleborus dumetorum</i> , <i>Adoxa moschatellina</i> , <i>Anemone ranunculoides</i> , <i>Ficaria verna</i> , <i>Leucojum vernum</i> . G1.A1C: <i>Tilia tomentosa</i> , <i>Pyrus elaeagnifolia</i> , <i>Acer stevenii</i> , <i>Lonicera caprifolium</i> , <i>Cotinus coggygria</i> , <i>Stellaria holostea</i> , <i>Carex pilosa</i> , <i>Galium intermedium</i> , <i>Festuca heterophylla</i> , <i>Ranunculus auricomus</i> , <i>Aposeris foetida</i> .
G3 Хвойні ліси		
G3.E Заболочені хвойні ліси неморальної зони	<i>Sphagnion medii</i> , <i>Salicion cinereae</i> , <i>Piceion excelsae</i> , <i>Dicrano-Pinion sylvestris</i> , <i>Sphagno-Betuletalia pubescentis</i> , <i>Betulion pubescentis</i>	<i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Vaccinium uliginosum</i>
H3 Континентальні кліфи, скелі та відслонення		
H3 Кислі силікатні континентальні кліфи	<i>Androsacion vandellii</i> , <i>Asplenion septentrionalis</i> , <i>Hypno-Polypodium vulgaris</i> , <i>Silenion lerchenfeldianae</i>	H3.11: <i>Rumex acetosella</i> , <i>Aurinia saxatilis</i> , <i>Polypodium vulgare</i> , <i>Woodsia ilvensis</i> , <i>Primula minima</i>

Для типу середовищ існування E3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки найбільш характерними видами є рослинні угруповання *Calthion palustris*, *Deschampsion cespitosae*, *Molinion caeruleae*, *Arrhenatherion elatioris*, *Filipendulion ulmariae*. Для них характерні наступні види: E3.42: *Juncus acutiflorus*. E3.43: *Deschampsia cespitosa*; *Cnidium dubium*, *Viola persicifolia*, *Allium angulosum*, *Iris sibirica*, *Oenanthe silaifolia*, *Gratiola officinalis*, *Juncus atratus*, *Leucojum aestivum*, *Lythrum virgatum*. E3.44: *Juncus effusus*, *Juncus conglomeratus*, *Juncus inflexus*, *Juncus compressus*, *Juncus tenuis*, *Carex hirta*, *Festuca arundinacea*, *Alopecurus geniculatus*, *Rumex crispus*, *Mentha longifolia*, *Mentha pulegium*, *Potentilla anserina*, *Potentilla reptans*, *Ranunculus repens*. E3.46: *Cirsium canum*, *Alopecurus pratensis*, *Festuca pratensis*, *Deschampsia cespitosa*, *Polygonum bistorta*, *Angelica sylvestris*, *Scirpus sylvaticus*, *Caltha palustris*, *Valeriana simplicifolia*, *Ligularia bucovinensis*, *Telekia speciosa*.

Переважаючими рослинними угрупованнями типу середовищ існування G1.8 Ацидофільні ліси з домінуванням *Quercus* є *Agrostio-Quercion petraeae*, *Quercion petraeae*. Для них характерні наступні види: *Quercus robur*, *Quercus petraea*, *Avenella flexuosa*, *Vaccinium myrtillus*, *Pteridium aquilinum*, *Holcus mollis*, *Maianthemum bifolium*, *Convallaria majalis*, *Hieracium sabaudum*, *Luzula pilosa*, *мохи Polytrichum formosum*, *Leucobryum glaucum*.

Внаслідок впливу лісових пожеж та інших чинників навколишнього середовища, зокрема, комах-шкідників та кореневої губки спостерігалася загибель лісових насаджень. Планована діяльність, яка пов'язана із проведенням суцільних санітарних рубок на зазначених ділянках не матиме значного негативного впливу, так як наявні середовища існування (G3 – хвойні ліси, та, частково, G1 – листопадні ліси) є уже втрачені у результаті дії стихійних лих.

Висновки до розділу.

У межах території лісового фонду та прилеглих ділянок ідентифіковано природні оселища (біотопи). Зокрема, це: С1 – Поверхневі непроточні води; С2 - Поверхневі текучі води; D2 Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини ; Е1 – Сухі трав'яні угруповання; Е3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; Е3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; Е5 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; F4 - Температні чагарничкові пустища; G1 - Широколистяні листопадні ліси; G3 - Хвойні ліси; Н3 - Континентальні кліфи, скелі та відслонення. Внаслідок впливу лісових пожеж та інших чинників навколишнього середовища, зокрема, комах-шкідників та кореневої губки спостерігалася загибель лісових насаджень. Планована діяльність, яка пов'язана із проведенням суцільних санітарних рубок на зазначених ділянках не матиме значного негативного впливу, так як наявні середовища існування (G3 – хвойні ліси, та, частково, G1 – листопадні ліси) є уже втрачені у результаті дії стихійних лих.

7. Види флори та фауни у межах Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство», які підлягають охороні та збереженню відповідно до списку Червоної книги України, видів із додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) та з додатку 1 Резолюції №6 (1998) даної Конвенції

За результатами проведеного в ході лісовпорядкування обстеження території лісового фонду підприємства виявлені окремі рідкісні і зникаючі види флори і фауни, включені до Червоної книги України (Європейського Червоного списку, Червоного списку МСОП, підписаних Україною конвенцій, списків регіональних рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин), а також рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України. Їх перелік вказаний в таблиці 6.

Таблиця 6

Локалізація рідкісних та зникаючих видів фауни, віднесених до Червоної книги України, видів із додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДСГП «Ліси України»

Назва державного підприємства, установи, організації	Вид	Радіус постійної охоронної зони	Радіус сезонної охоронної зони	Радіус охоронної зони	Перелік кварталів та виділів охоронної зони
Борутинське лісництво					
2 квартал, виділ 6	глушець	виділ	виділ	300	
3 квартал, виділ 12	глушець	виділ	виділ	300	
4 квартал, виділ 5	глушець	виділ	виділ	300	
7 квартал, виділ 2	глушець	виділ	виділ	300	
8 квартал, виділ 13	глушець	виділ	виділ	300	
9 квартал, виділ 23	глушець	виділ	виділ	300	

Назва державного підприємства, установи, організації	Вид	Радіус постійної охоронної зони	Радіус сезонної охоронної зони	Радіус охоронної зони	Перелік кварталів та виділів охоронної зони
	журавель сірий	виділ	виділ	500	
	журавель сірий	виділ	виділ	500	
	журавель сірий	виділ	виділ	500	
	журавель сірий	виділ	виділ	500	
	журавель сірий	виділ	виділ	500	
	рись звичайна	виділ	виділ	500	
	рись звичайна	виділ	виділ	500	
Журбенське					
	глушець	виділ	виділ	300	
	бородата сова	виділ	виділ	100	
Ситовецьке					
	глушець	виділ	виділ	300	
	глушець	виділ	виділ	300	
	глушець	виділ	виділ	300	
	глушець	виділ	виділ	300	
	глушець	виділ	виділ	300	
	глушець	виділ	виділ	300	

Квартально-видільний перелік надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Локалізація рідкісних та зникаючих видів флори, віднесених до Червоної книги України, видів із додатків 1, 2 і 3 до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (Бернської Конвенції) Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДСГП «Ліси України»

[illegible]

8. Моніторинг стану ґрунтового покриву репрезентативних виділів після проведення планованої діяльності у Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України»

Проведення моніторингу стану ґрунтового покриву Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» на ділянках колишнього ДП «Овруцьке лісове господарство», де були проведені суцільно-санітарні рубки, показав, що розбіжностей між прогнозованим та фактичним впливом господарської діяльності на ґрунтовий покрив не виявлено. Пошкодження лісової підстилки відсутні. Визначені пошарові показники твердості показали, що на більшості виділів верхній шар ґрунту не ущільнився у порівнянні з контрольними замірами. Якщо на деяких ділянках має місце деформація верхнього 10-см шару ґрунту, вона зникає після комплексу робіт з обробітку ґрунту, який повертається у початковий стан.

На більшості виділів рельєф рівнинний, на деяких розвинений мікрорельєф, але висока поглинаюча здатність ґрунтів, легкого гранулометричного складу (супіщаних) потужний шар лісової підстилки, виключають можливість розвитку водної або вітрової ерозії на обстеженій території. На більшості обстежених виділах проведений комплекс робіт з підготовки території для подальшого лісовідновлення, нарізані борозни для посадки наступних лісових порід, висаджені саджанці сосни звичайної, які нормально ростуть і розвиваються.

Для Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» (лісництва колишнього ДП «Овруцьке лісове господарство») репрезентативними визначені такі ділянки:

Овруцьке лісництво – квартал 38 (виділ 35);

Бережестьке лісництво – квартал 26 (виділ 8);

Гладковицьке лісництво – квартал 12 (виділ 37), квартал 8 (виділ 2);

Ігнатпільське лісництво – квартал 28 (виділ 5);

Піщанинське лісництво – квартал 59 (виділ 24).

Отже, ведення лісогосподарської діяльності з дотриманням встановлених законодавством України вимог, що ґрунтуються на багаторічному досвіді лісководів практиків та сучасних наукових розробках у галузі лісівництва (Правила рубок головного користування, затверджені наказом Держкомітету лісового господарства України 23.12.2009 №364, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.01.2010 р. за №85/17380, Санітарні правила в лісах України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 27.07. 1995 р. №555), не наносить жодної шкоди ґрунтовому покриву лісових масивів, не спричиняє розвиток деградаційних процесів взагалі, та процесів ерозії ґрунтів зокрема.

Висновки та рекомендації

1. Планована діяльність Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» передбачає проведення суцільних санітарних рубок у межах лісового фонду підприємства. Використання лісових ресурсів здійснюється на території лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», яке включає 9 структурних підрозділів: Прилуцьке, Бережестське, Піщаницьке (Коптівщинське), Овруцьке, Гладковицьке, Ігнатпільське, Виступовецьке (Борутинське), Ситовецьке, Журбенське лісництва.

2. Планованою діяльністю передбачено проведення суцільних санітарних рубок загиблих насаджень у відповідності до Актів лісопатологічного обстеження у межах: Бережестського лісництва, Виступовицького лісництва, Гладковицького лісництва, Журбенського лісництва, Ігнатпільського лісництва, Овруцького лісництва, Ситовецького лісництва.

3. Більшість ділянок планованої діяльності знаходяться на значній віддалі від об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). За результатами проведених досліджень території, що охороняються згідно з Конвенцією про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарською Конвенцією) у межах ділянок планованої діяльності та прилеглих територій відсутні (<http://pzf.menr.gov.ua>). Біосферні резервати ЮНЕСКО у межах лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» ДП «Ліси України» створені не були (<https://whc.unesco.org/>).

4. Перелік ділянок, які є потенційними для віднесення їх до пралісів, квазіпралісів та природних лісів і потребують натурного обстеження за прийнятою методикою: Борутинське лісництво - кв. ____ вид. ____ - ____ га; вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га;

кв. ____ вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, в. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га - разом ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га.; Виступовицьке лісництво - кв. ____ вид.9 ____ - ____ га; кв. ____ вид. ____ - ____ га, вид. ____ - ____ га - разом ____ га. Всього по спецлісгоспу - ____ га.

5. Планована діяльність не буде здійснюватися у лісових насадженнях, які потенційно можуть належати до пралісів, квазіпралісів та природних лісів. Суцільна санітарна рубка буде проведена на одній ділянці у Виступовицькому лісництві, яка потенційно може належати до пралісів, квазіпралісів та природних лісів. Поряд із цим зазначене насадження не відповідає критеріям за площею (площа повинна складати не менше 20,0 га при існуючій площі виділу – 1,7 га).

6. Частина лісового фонду Філії «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство» включена до наступних компонентів екологічної мережі: сполучні території національного рівня I – Убортська; та V – Словечанський кряж. Планована діяльність не матиме значного негативного впливу на компоненти екологічної мережі так як пов'язана із видаленням уже загиблих насаджень. Лісгосподарська та лісозаготівельна діяльність буде здійснюватися у межах визначених обсягів відповідно до матеріалів лісовпорядкування, наявних актів лісопатологічного обстеження, обсягів, встановлених сформованими відповідними комісіями.

7. Лісовий фонд підприємства входить та межує із об'єктом Смарагдової мережі «Овруцький» (Ovrutskyi UA0000090), у межах якого виділено близько 10-ти основних середовищ існування. Господарська діяльність не матиме суттєвого негативного впливу на об'єкт Смарагдової мережі «Овруцький» (Ovrutskyi UA0000090) так як пов'язана із видаленням

уже загиблих деревостанів та втрачених середовищ існування внаслідок впливу пожеж та, частково, інших – біотичних факторів (стовбурових шкідників, кореневої губки та ін.).

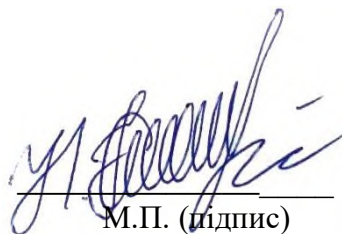
8. Відповідно до матеріалів лісовпорядкування потенційними для включення до Смарагдової мережі є ділянки лісового фонду загальною площею 23046,7 га. У тому числі за лісництвами: Боротинське – 3099,0 га (кв.38, 39, 40, 48, 49, 59-61, 65, 66-84), Виступовицьке – 9338,0 га (кв.14, 20, 21, 22-29, 33, 34-47, 51-65, 68, 69-105, 110, 111, 115, 116), Ситовецьке – 8038,2 га (кв. 2, 3-14, 15, 16-25, 27, 28-35, 38, 39, 40, 41, 44, 45-51, 52, 53-73, 74, 75, 76, 77-82, 83), Журбенське – 2546,0 га (кв.1-11, 12, 13-18, 19, 24, 29-32, 33, 34, 35, 36, 45), Коптівщинське – 25,5 га (кв. 28). Внаслідок дії негативних чинників, головним чином лісових пожеж, втрачено окремі насадження у частині лісових масивів Виступовицького, Журбенського та Ситовецького лісництв. На зазначених ділянках, поряд із застосуванням суцільних санітарних рубок доцільно провести заходи щодо природного відновлення загиблих насаджень.

9. У межах території лісового фонду та прилеглих ділянок ідентифіковано природні оселища (біотопи). Зокрема, це: С1 – Поверхневі непроточні води; С2 - Поверхневі течучі води; D2 Долинні трясовини, бідні низинні болота та перехідні трясовини ; Е1 – Сухі трав'яні угруповання; Е3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; Е3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; Е5 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; F4 - Температні чагарничкові пустища; G1 - Широколистяні листопадні ліси; G3 - Хвойні ліси; Н3 - Континентальні кліфи, скелі та відслонення. Внаслідок впливу лісових пожеж та інших чинників навколишнього середовища, зокрема, комах-шкідників та кореневої губки спостерігалася загибель лісових насаджень. Планована діяльність, яка пов'язана із проведенням суцільних санітарних рубок на зазначених ділянках не матиме значного негативного впливу, так як наявні середовища існування (G3 – хвойні ліси, та, частково, G1 – листопадні ліси) є уже втрачені у результаті дії пожеж та інших чинників.

Асоціацій рослин, які б входили до Зеленої каниги України у межах ділянок планованої діяльності та суміжних територій не виявлено.

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

Доктор сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник
Вінницький національний
аграрний університет

М.П. (підпис)

Нейко І.С.

ДОДАТКИ

Додатки надаються у звіті з конфіденційною інформацією.